

18.55x11.22	1	45	עמוד	מוסף כלכליסט	10/06/2010	22950159-3
מכון טכנולוגי חולו HIT המכון הטכנולוגי בחולון - 83313						

דן אריאלי

מומחה להחלטות חשובות

כך שכתור התחלה, מטרתך היא להנחיל את ההתנהגות החיובית בקרב הרוב, והם כבר יעשו עבורך את שאר העבודה.

אבל איך משנים את התנהגות הרוב? העצה שלי היא שתנסה להיעזר בילדים. לילדים יש הרבה כוח, ולרגע שות אשם כלפיהם יש השפעה חזקה הרבה יותר מקנסות כספיים, למשל. בארצות הברית תשדירי שירות ותוכניות חינוכיות משתמשים זה שנים בילדים כדי לגרום להורים להרגיש רע כשהם מעשנים או נוהגים בלי חגורת בטיחות, וזה אפקטיבי. כמה עמיתים שלי ואני גם ערכנו ניסוי מוצלח בבית הספר של הילדים שלי, כשגייסנו את התלמידים לקמפיין לחיסכון במים, ולימדנו אותם איך לגרום להוריהם להרגיש רע כשהם לא סוגרים את הכרוז. נסה לחשוב בכיוון הזה, ואני מאמין שתצליח לנטרל קצת מהציניות, ואולי אפילו לשנות משהו קטן.

אורי היקר,

הצבת לעצמך משימה לא פשוטה – לשנות נורמות חברתיות. זה אפשרי, אבל קשה. ממה שאנחנו יודעים, נורמות חברתיות הן דבר שקל ליצור וקשה לשנות. מרגע שאנשים מתחילים להתנהג בדרך כלשהי הם לרוב מתמידים בה וסוחפים אחריהם עוד אנשים, עד שבסוף ישנה נורמה אחת שלטת. כלומר, בדרך כלל או שכמעט כולם יתנהגו יפה בתור או ההפך, אבל הסיכוי ל"נורמת אמצע" נמוך. איך משנים נורמות? הספר "פסיכולוגיית השכנוע" של ד"ר רוברט קאלדיני מתאר ניסוי שבדק איך אנשים מתנהגים כשהם נקלעים למקום מלא פסולת. התברר שכאשר אנשים רואים שרבים סביבם זורקים זבל ברחוב, הם יתיישרו לפי הנורמה החדשה וילכלכו בעצמם. אבל אם הם יראו רק אדם אחד או שניים מלכלכים, אז יקרה ההפך: הנורמה החיובית תתחזק אצלם, והם ייצאו מהאדישות ויפעלו לעצור את המלכלכים ולשמור על הניקיון. לפי הניסוי, הנורמה השלטת היא זו שהרוב נוקטים בה, ואותו רוב יספיע במהרה על המיעוט.

איך ללמד ישראלים נימוס?

אני מלמד עיצוב

במכון הטכנולוגי

בחולון. אנחנו עובדים

על קמפיין פרסומי

לשיפור ההתנהגות של

ישראלים בחור, בכביש

ובשמירה על הסביבה.

אבל זה לא פשוט. האם

יש לך עצות שיעזרו

לנו ליצור אצל אנשים

מחויבות ולנטרל את

הציניות שלהם?

חודה, אורי ע'

כרופ' אריאלי הוא חוקר כלכלה התנהגותית ומחבר רבי-המכר "לא רציונלי ולא במקרה" שאלות לדן אריאלי: askdan@calalist.co.il